

Kuntarahoituksen luotonannon edellytykset

Kuntien yhtiöiden rahoittaminen

27.8.2015, Terhi Vainikkala

Kuntarahoitus

- Osa suomalaisen yhteiskunnan taloudellista perusrakennetta
 - Finanssivalvonta määrittänyt kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäväksi luottolaitokseksi
- Turvaa kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen saannin kilpailukykyisin ehdoin kaikissa markkinatilanteissa
- Myöntää rahoitusta yhteiskunnallisesti merkittäviin investointeihin (koulut, sairaalat, terveyskeskukset, vanhainkodit, sosiaalinen asuntotuotanto, infrahankkeet). Luotonannon kokonaismäärä 19,38 miljardia euroa.
- Yhtiö tekee varainhankintaa kansainvälisiltä (ja kotimaisilta) pääomamarkkinoilta. Varainhankinnalla on Kuntien takauskeskuksen takaus. Varainhankinnan kokonaismäärä 28,82 miljardia euroa. Vuonna 2014: 7,4 miljardia euroa ja H1/2015: 4,52 miljardia euroa.
- Kuntarahoituksen omistavat Suomen kuntasektori, valtio ja Keva.

EU:n valtiontukisäännöt

Valtiontuki

- Valtiontuki on taloudellisen toiminnan tukemista valtion, kunnan tai muun julkisen sektorin toimesta.
- EU-perussopimuksen mukaisesti valtiontuet ovat **lähtökohtaisesti kiellettyä** toimintaa, ellei tuelle ole erityisesti perusteltua hyväksyttyä syytä.

Valtiontuen kriteerit:

- 1) **Myönnetty julkisista varoista**
- 2) **tuki on valikoiva**
- 3) **vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja**
- 4) **vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (=”kauppavaikutus”)**
 - Kynnys käytännössä hyvin alhainen

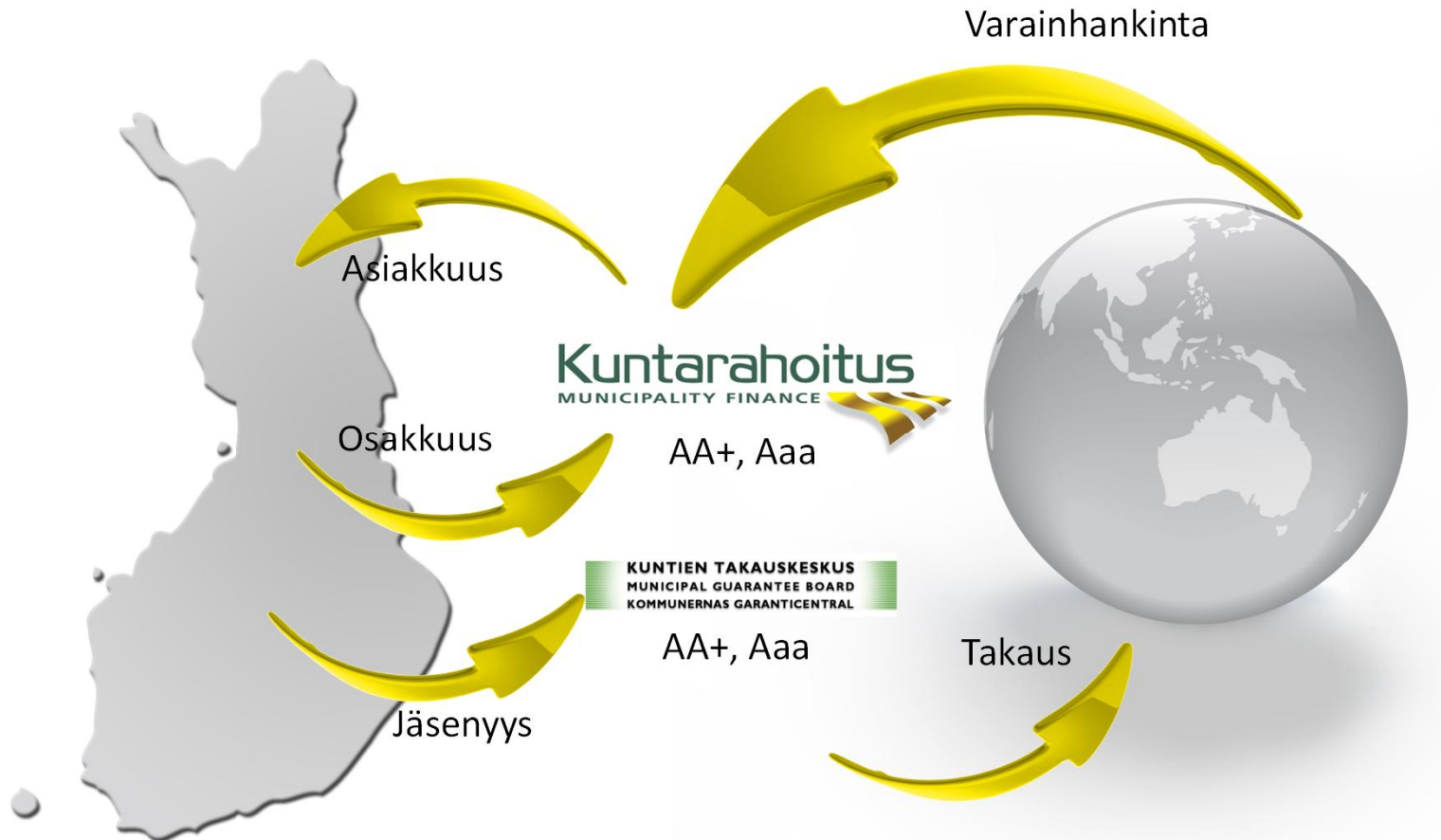
Sallitut tuet

- Vähäinen tuki = de minimis -säännön alittava tuki => alle 200.000 e / 3 v
- Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset tuet (mm. puhtaasti paikalliset hankkeet)
- SGEI (services of general economic interest)
- Hyväksytyyn tukiohjelmaan kuuluva tuki
- Komission hyväksymä tuki

⇒ Komissiolle notifioitava valtiontuet

⇒ Notifiointivelvoitetta ei ole jos alle de minimis – säännön, on SGEI-palvelua tai kuuluu ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisiin tukimuotoihin (jälkikäteisvalvonta)

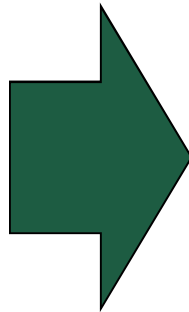
⇒ Laittomaan tukeen liittyy takaisinperintäriski tuen saajalta 10 vuotta tuen myöntämisestä

- KTK:n takauksella hankittuja varoja ei saa kohdentaa yksityiselle sektorille.
- KTK-lain sallimien kohteiden luottottaminen KTK:n takauksella hankituin varoin ei ole valtiontukea.

Mitä kuntayhtiöitä Kuntarahoitus voi rahoittaa?

Kuntarahoituksen
luotonannon edellytykset
kuntien omistamien
yhtiöiden osalta

- ✓ Kunnalla/kunnilla määräysvalta
- ✓ Yhtiö harjoittaa kunnallista toimintaa
 - ✓ Kunnan toimialaan kuuluvat laissa säädetyt julkiset palvelutehtävät tai näitä välittömästi palvelevat toiminnot
 - ✓ Muut kansalaisten kannalta välttämättömät palvelut, jos tarpeen paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi
- ✓ Kunnan/kuntien täysimääräinen (100 %) omavelkainen takaus koko luotolle

Huom! Kuntarahoituksen luotonannon rajat perustuvat lakiin Kuntien takauskeskuksesta, joka on käsitelty ja hyväksytty Euroopan komissiossa (2004).

Takaukset kuntien yrityksille

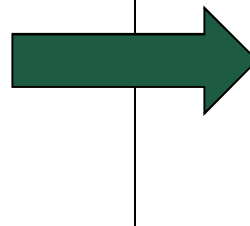
- Kunnan on takauksista päättäessä huolehdittava, että takauksiin liittyvät valtiontukisääntelyn vaatimukset täyttyvät:
 - Kunta voi antaa Kuntarahoitukselle täysimääräisen (100 %:n) omavelkaisen takauksen kuntayhtiölle, kun kyse on kunnallisesta toiminnasta.
 - Takauspäätös tehdään aina valtuustossa.
 - Takauspäätös edellyttää huolellista perustelujen kirjaamista.
 - Kunta on itse paras asiantuntija omalla alueellaan vallitsevista olosuhteista ja siten mahdollisuudestaan täysimääräiseen takaukseen valtiontukisäännösten puitteissa.
- ⇒ Kunnat voivat edelleen taata täysimääräisesti kuntayhtiöiden toimintaa ja hakea rahoitusta Kuntarahoitukselta, kun kyse
 - ✓ Kunnan toimialaan kuuluvista yhtiöistä
 - ✓ Paikallisista erityisolosuhteista (palvelujen saatavuuden ja tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi), jolloin takaus ei vääristä kilpailua.
- Mikäli kunta takaa yhtiön luoton vain osittain (esim. 80 %), johtaa tämä siihen, että Kuntarahoitus ei voi toimia rahoittajana, mikä voi nostaa rahoituksen hintaa ja voi vaikeuttaa sen saatavuutta (mm. toivottu maturiteetti).

Komission takaustiedonanto*

- Rajaa takauksen suuruudeksi 80 % (SGEI-hankkeissa 100 % ok)
- Tiedonannon kirjoitusmuoto ei huomioi kunnallisten ja muiden yritysten eroa.
- Ei kuitenkaan koske rahoitusta Kuntarahoituksesta, jota sääntelee KTK-laki ja joka on hyväksytty Euroopan komissiossa.

Takaustiedonanto

- Pääsääntö
- 80 % yleisesti
- 100 % SGEI

KTK-laki

- Poikkeus pääsäännöstä, koska hyväksytty EU:ssa
- 100 % ok, kun täyttää KTK-lain edellytykset

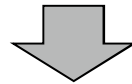
* Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina 2008/C 155/02)

Täysimääräisen takauksen arviointi

Kunta harjoittaa kunnallista toimintaa yhtiömuodossa (esim. sairaanhoito, koulutus)

Kunnan määräysvallassa oleva yhtiö harjoittaa toimintaa, jossa markkinoilla toimimisen piirteitä, mutta paikalliset olosuhteet sellaiset, että toiminta on perusteltua eikä vääristä kilpailua.

Kunnan määräysvallassa toimiva yhtiö toimii vapailta markkinoilla

Kuntarahoitus voi rahoittaa / Kunta voi taata täysimääräisesti

Kuntarahoituksen rahoitus ja kunnan täysimääräinen takaus vaativat tapauskohtaista harkintaa (huolelliset perustelut takauspäätökseen)

Kuntarahoitus ei voi rahoittaa, kunta ei voi taata täysimääräisesti

HUOM! Kuntarahoituksen rahoitus ei ole riippuvainen yhtiömuodosta (kunta itse vai yhtiö), vaan rahoitettavasta investoinnista (kunnan toimialaan kuulumisesta)

Kuntayhtiöiden rahoituksen neljä sääntelynäkökulmaa

Laki Kuntien takauskeskuksesta

- Asettaa edellytykset Kuntarahoituksen rahoitustoiminnalle
 - Kunnan toimialaan kuuluvaa (ei markkinoilla toimivaa)
 - Paikalliset ja alueelliset olosuhteet huomioiden

Komission tiedonanto takauksista

- Täysimääräisiä takauksia vain kunnalliseen toimintaan niin, että ei vääristä kilpailua

Kuntien velvollisuus yhtiöittää toimintaa

- Velvollisuus yhtiöittää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettava kunnan toiminnot
- Tulkinnat voivat vaikuttaa edelleen takaustulkintoihin ja KTK-lain tulkintaan

Kuntalain takaussäännöt

- Takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä sisältää merkittävää taloudellista riskiä.
- Takauksia vain, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa
- Valtiontukisääntely huomioitava

⇒ Neljä eri sääntelyaluetta on kirjoitettu eri lähtökohdista ja eri aikaan

⇒ Kuntarahoitus arvioi rahoitusmahdollisuuksia Kuntien takauskeskuksesta annetun lain ja kuntalain perusteella

⇒ Yhtiöittämisvelvoitteen ei ole tarkoitus johtaa siihen, että kaiken yhtiömuodossa harjoitettavan toiminnan katsottaisiin olevan markkinoilla toimimista. Tapauskohtainen harkinta yhtiöille annettaville takauksille on aina perustellusti mahdollista ja näin ollen edelleen myös Kuntarahoituksen rahoitus

⇒ Takauksia koskeva kuntalain uudistus ei muuttane tilannetta Kuntarahoituksen suuntaan (kunnallisen toiminnan arviointi, KTK-laki lähtökohtana)

Kuntarahoituksen vaatimat tiedot

- Kuntarahoitus edellyttää takaajalta perusteluja siitä, miksi 100 %:n takaus on mahdollinen (= kuuluu kunnan toimialaan)
- Kuntarahoitus ei voi perusteluja kirjoittaa asiakkaan puolesta, kunnat / yhtiöt parhaita asiantuntijoita omista paikallisista olosuhteistaan
- Huolelliset perustelut tarpeen, jotta mahdollisessa valitustilanteessa voidaan näyttää valtiontuki arvioidun (valtiontukianalyysi)
 - Miten kuuluu kunnan toimialaan?
 - Miten osoitettu, että toiminta/investointi ei vääristä kilpailua (asetta yksityistä vastaavaa toimijaa eri asemaan)?
 - Onko yksityisiä toimijoita vai ei?
 - Onko palvelu välttämätön kuntalaisten kannalta, jos yksityistä toimintaa alueella ei ole?
 - Alueellinen ulottuvuus ei ulotu vain kunnan rajoihin (voi olla jopa koko EU)

TAKAAJALTA EDELLYTETTÄVÄT TIEDOT KUNNAN MÄÄRÄYSVALLASSA OLEVAN YHTIÖN ASIAKKUUTEEN LIITTYEN

Kuntarahoituksen toimintaan vaikuttaa luottolaitoslainsäädännön lisäksi (muista pankeista poiketen) laki Kuntien takauskeskuksesta, jonka mukaan Kuntarahoitus voi rahoittaa edullisin ehdoin Euroopan yhteisöjen valtiontukisääntöjen mukaisesti kuntien määräysvallassa olevien yhtiöitä, mikäli rahoitus täyttää seuraavat Kuntien takauskeskuksesta annetun lain asettamat kriteerit:

- rahoitus myönnetään toimijalle, joka harjoittaa kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja tai muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos
- viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi.

Kuntarahoituksen luotonannon, leasingrahoituksen ja johdannaisleissopimuksen edellytyksenä on lisäksi myös kunnan täysimääräinen (100 %) omavelkainen takaus. Valtiontukisääntelyn vuoksi takausta koskevan valtuuston päätöksen kirjallisissa perusteluissa kunnan tulee ottaa kantaa takauksen ja sen kohteen kuulumiseen kunnan toimialaan ja siihen, että taatavan yhtiön toiminta / rahoitettava investointi ei saa vääristää kilpailua. Pyydämme kirjoittamaan samat perustelut myös tämän lomakkeen alla olevaan kohtaan. Tarvittaessa voi liittää laajempaa materiaalia selvityksen tueksi.

Kuntarahoitus pyytää rahoituspäätöksensä tueksi takauksen antavalta kunnalta luottoa, leasingia tai johdannaisia koskevan tarjouspyynnön liitteeksi seuraavat tiedot:

Yhtiön nimi:	Click here to enter text.	Takaaja:	Click here to enter text.
Yhtiön toimiala:	Click here to enter text.	Taattavan rahoituksen määrä:	
Yhtiön omistajat ja omistusosuudet:	Click here to enter text.	Valtuuston päätöksen pvm. ja pykälän numero (mikäli olemassa):	
Taattavan rahoituksen / johdannaisleissopimuksen käyttötarkoitus:	Click here to enter text.		
Perustelut yhtiön toiminnan / rahoituksen käyttötarkoituksen kuulumisesta kunnan toimialaan (julkisen palvelutehtävä):			
Selvitys yhtiön toiminnan vaikutuksesta paikallisiin olosuhteisiin; a) selvitys siitä, että yhtiön toiminta / rahoitettava investointi ei vääristä kilpailua alueella b) selvitys siitä, mikä on yhtiön palvelujen / rahoitettavan investoinnin saatavuus alueella ilman rahoitusta.	Click here to enter text.		

Takaajan allekirjoitus

Paikka ja päiväys: [Click here to enter text.](#)

Esimerkkejä perusteluista

- ✓ Yhtiön toiminta on ensiarvoisen tärkeää, koska X kylän vesihuolto toimii yhtiön kautta. Rahoitettava investointi ei vääristä kilpailua alueella. Kysymyksessä on pitkien etäisyyksien päässä oleva haja-asutusalueen kirkonkylä.
 - ✓ Kyseessä on sähköverkon toimintaan liittyvä investointi ja muita toimijoita ei alueella ole.
 - ✓ X Teknologiakeskus Oy:n toimitilahanke kyseiselle yritykselle ei toteutuisi ilman teknologiakeskuksen mukana oloa. Toimitilojen tuottamisesta ei ole alueella kilpailua. Kilpailua ei myöskään ole kyseisen vuokralaisen yritystoiminnan osalta, toiminta on paikallisesti tarpeellista. Kunnan toiminta ei vääristä tässä tilanteessa kilpailua
 - ✓ Tiloihin tuleva toiminta on kunnan peruspalveluihin liittyvää eikä se vääristä alueen kilpailua. Investoinnilla ja sen rahoituksella turvataan kunnallisen palvelutuotannon toteuttaminen
- ~~• Ei vääristä kilpailua koska muitakin lämmitysvaihtoehtoja on olemassa~~
 - ~~• X kehitys Oy tuottaa elinkeinopalveluja x kunnalle. Edistää alueen työllisyyttä.~~

Tämän esityksen käyttöehdot

Kuntarahoitus on laatinut tämän esityksen ainoastaan yleisiin esitystarkoituksiin. Sitä ei ole laadittu erityisesti kenellekään henkilölle tai yhteisölle. Esitystä ei ole tarkoitettu juridiseksi neuvoksi mihinkään yksittäiseen tilanteeseen, vaan vastaanottajan tulee näissä tilanteissa keskustella oman oikeudellisen neuvonantajansa kanssa.